

het **Hint**

Historisch Institutioneel Tijdschrift

Toast Cannibale

Dear...
Jack the Ripper

Dark Tourism

Horror

Nummer 4- 2025

HOOFDREDACTIONEEL

Beste lezers,

Aan alles om je heen merk je dat de herfst alweer is aangebroken. De bladeren vallen van de bomen, de temperaturen dalen en er valt meer regen dan je lief is. We herkennen het allemaal en niet iedereen is er een groot fan van. Gelukkig betekent het ook dat het HInT weer terug is. Net zoals vorig jaar hebben we weer een leuk overkoepelend thema. We gaan schrijven met een aantal boeken genres als hoofdthema's. Denk aan fantasy, romance, comedy en natuurlijk heel toepasselijk voor deze oktober-editie, horror! Maak je borst maar nat voor alle griezelige en gruwelijke verhalen die deze editie op je te wachten staan.

In deze editie lees je genoeg om de rillingen over je rug te voelen lopen. Lees in een interview van Saartje en Maarten met Sandor Chardonnens wat magie betekent in de academische wereld. Zij duiken beiden ook nog de wereld van horrorfilms in met stukken over *Coraline* en Tim Burton. Voor wat klassieke horror heeft Ruben geschreven over het boek *Dracula*. Jetze heeft juist zijn eigen versie van een horrorverhaal geschreven over een vampier en de geest van het Erasmusegebouw. Ook Willemijn heeft een verhaal geschreven, een comedy-horror om die lach toch even de goede kant op te draaien. Voor liefhebbers van de Eerste Wereldoorlog schrijft Rosa over slagveldtoerisme na de oorlog, best wel morbide. En als je weleens naar de Efteling gaat, heb je vast gehoord van de nieuwe attractie, *Danse Macabre*. Ben je benieuwd of dat wat is geworden? Lees de recensie van Cara nu in het HInT. Natuurlijk kan Jack de Ripper niet ontbreken voor fans van geschiedenis en horror, daarom heeft Donny een brief aan hem geschreven. Voor wat actuele thema's is er een artikel van Jessica over 'dark tourism' en het artikel van Carlijn over de geschiedenis van femicide.

Genoeg te lezen dus in deze oktober-editie. Spannende verhalen en een mix van geschiedenis en horror. Durf jij het aan?

Rens Versteeg
Hoofdredacteur 2025-2026

Jaargang 42, Nummer 4
Het Historisch Institutioneel
Tijdschrift (*HInT*) is het periodiek van
GSV Excalibur

Redactie
Erasmusplein 1
Kamer E12.11
6525HT Nijmegen
hintredactie@gmail.com

Oplage: 150
ISSN: 0923-9375
© GSV Excalibur 2025

Redactie
Jetze Boon, Carlijn Braakhuis, Saartje
Bruens, Maarten Lucassen, Willemijn
van Mierlo, Ruben Menkveld, Cara
Peters, Rosa Raaijmakers, Donny
Reuvers, Rens Versteeg, Jessica Vogels

Eindredactie
Lars Algera, Jetze Boon, Carlijn
Braakhuis, Saartje Bruens, Franke de
Jonge, Willemijn van Mierlo, Ruben
Menkveld, Cara Peters, Rens Versteeg,
Jessica Vogels

Lay-out
Saartje Bruens, Isabella Spoeltman,
Jessica Vogels

Hoofdredacteur
Rens Versteeg

Hoofd lay-out
Saartje Bruens

Voorpagina
Fortuné Méaulle een schilderij van Jack
l'Éventreur
via Wikimedia Commons

*Niets uit dit tijdschrift mag worden ver-
veelvoudigd of openbaar gemaakt, in de
ruimste zin van het woord, zonder voor-
afgaande schriftelijke toestemming van
het Historisch Institutioneel Tijdschrift.*

INHOUD

04 Dracula en zijn auteur

Queer ondertonen in Bram Stokers werk en leven

06 *Dark Tourism*

De fascinatie van toeristen met de dood

07 Van Heksenjacht tot #MeToo

De eeuwige strijd tegen femicide

09 Van Demonen tot Dropjes

HInTerview met Dr Sándor Chardonnens

12 Dear...

Jack the Ripper

13 Puzzel

Woordzoeker

14 Doorgeefverhaal

Wat vooraf ging

16 Het Mislukte Diner

Een horror-comedie verhaal

18 Slagveldtourisme

Heilige Grond in de Vlaamse Velden

20 *Danse Macabre*

Recensie

21 Opinion

Why *Coraline* is a Horror Movie

22 Tim Burton

One of the most unique directors and producers

24 Arthur de Excalibeer

Op bezoek bij Jessica Vogels

26 Toast Cannibale

Recept voor knapperige toast met een duistere twist

Zelf voor het HInT Schrijven?
Eenmalig of in de redactie? Dat kan!
Mail naar hintredactie@gmail.com.

DRACULA EN ZIJN AUTEUR, HAAT OF LIEFDE?

Queer ondertonen in Bram Stokers werk en leven

Door Ruben Menkveld

Dit artikel bevat spoilers voor Bram Stokers Dracula.

In 1897 verscheen het boek *Dracula* van Bram Stoker, een van de invloedrijkste literaire werken aller tijden. Het boek vertelt het verhaal van Jonathan Harker, een Engelse advocaat die naar Transylvanië afreist om de mysterieuze graaf Dracula te helpen met het kopen van een huis in Londen. Jonathan ontmoet een lange, bleke man met scherpe tanden en een aver-sie voor zonlicht. Nadat Dracula hem aanvalt, probeert Jonathan de graaf te vermoorden als hij slaapt, maar Dracula is al naar Engeland gevlucht. Eenmaal terug in Londen gaan Jonathan en zijn vrienden op jacht naar de vampier. Ondanks dat Dracula Jonathans verloofde in een vampier veranderde, slagen ze er uiteindelijk in Dracula te vermoorden. Het verhaal van *Dracula* is wereldberoemd geworden en bijna iedereen kent het wel, of uit het originele werk of een van de vele interpretaties van het verhaal in films, boeken en video-games. De laatste jaren is er ook meer aandacht voor een voorheen onderbelicht aspect van Bram Stokers werk: de LHBTQ+ ondertonen van het verhaal.

Vampieren worden al eeuwen lang geassocieerd met seks en seksualiteit. Vampieren penetreren de nek van hun slachtoffers met hun scherpe tanden en drinken hun bloed, Dracula forceert zelfs zijn slachtoffers om zijn eigen bloed te drinken om hen in een vampier te veranderen. Het 'penetreren' van de nek en uitwisselen van lichaamsvloeistoffen in *Dracula* lijkt dan ook een duidelijke metafoor voor seks en intimiteit te zijn. Dus als Stoker beschrijft hoe Dracula mannen be-laagd en hun bloed drinkt, zijn de homoerotische ondertonen niet ver te zoeken.

De associaties met de queer gemeenschap stoppen hier echter niet. Dracula's leven als vampier maakt hem een buitenstaander; hij kan zich niet onder de 'normale' mensen begeven en

kan aan niemand zijn ware aard laten zien. Het Victoriaanse publiek, en hedendaagse lezers, herkennen hier de situatie van de LHBTQ+ gemeenschap in. In een heteronormatieve samenleving, zoals Victoriaans Engeland, kunnen zij ook voelen dat zij een buitenstaander zijn en niet hun eigen leven kunnen leven.

Dracula als metafoor voor homoseksualiteit wordt nog overtuigender als de auteur, Bram Stoker, en de wereld waar hij in leefde erbij worden betrokken. Bram Stoker is geboren in 1847 in Dublin en leefde het grootste deel van zijn leven in Londen. Het is onmogelijk om zeker te weten wat Stokers seksualiteit werkelijk was, maar de beschikbare bronnen over zijn leven laten zien dat hij wel degelijk veel in aanraking kwam met homoseksualiteit.

Bram Stoker leefde en schreef in het Victoriaanse tijdperk (1837-1901), in deze tijd waren heteroseksuele relaties de norm. Homoseksuele relaties waren zelfs illegaal, men kon gearresteerd en veroordeeld worden voor sodomie of 'grove onzedelijke handelingen'. Veroordeelden kregen vaak gevangenis- of taakstraffen. Toch had homoseksualiteit weldegelijk een plaats gevonden in de Victoriaanse samenleving. "Romantische vriendschappen" werden namelijk wel aangemoedigd. Dit waren relaties tussen twee mannen of twee vrouwen die, hoewel ze vaak niet seksueel waren, wel een intiem karakter aannamen. Romantische vriendschappen werden gezien als oefening voor het huwelijk en waren geen probleem zolang men uiteindelijk in een "normaal" hetero-huwelijk eindigde. Alhoewel homoseksualiteit in zeker mate getolereerd werd, bleef het een taboe. Mensen die het boek lazen toen het uitkwam zullen angstig hebben gelezen hoe de vampier in Stokers *Dracula* zowel mannen als vrouwen 'penetreerde'. De queer ondertonen in *Dracula* kunnen gezien worden als Stoker die seksuele taboes gebruikt om *Dracula* angstaanjagender te maken voor zijn publiek. Toch lijkt Stokers persoonlijke leven er op te wijzen dat hij misschien toch queer was. Stoker was namelijk bevriend met twee mensen waarvan

we met zekerheid kunnen zeggen dat deze homoseksuelen waren (in hoeverre we dit label kunnen plakken op de seksualiteit van mensen die zich helemaal niet volgens hetzelfde raamwerk identificeerden).

De eerste van de twee is de Amerikaanse schrijver Walt Whitman. In zijn eigen tijd stond Whitman al bekend om zijn relaties met mannen, met name zijn decennialange relatie met Peter Doyle. Bram Stoker was een groot fan van Whitmans werk en schreef een brief aan de auteur. In deze brief looft hij het werk van Whitman, met name zijn werk "Leaves of Grass". Een poëzie collectie met homoseksuele ondertonen, of op zijn minst ondertonen van sensualiteit tussen mannen. Stoker en Whitman bleven jarenlang corresponderen en ontmoetten elkaar eindelijk in 1884. Whitman gaf hem zelfs een gesigneerd exemplaar van "Leaves of Grass". Deze vriendschap lijkt erop te wijzen dat Bram Stoker zich kon herkennen in Walt Whitmans werk over homoseksualiteit en zijn relatie met mannen.

Een nog opvallender relatie is Stokers turbulente vriendschap met Oscar Wilde. Wilde en Stoker studeerden beide aan Trinity College in Dublin en waren zelfs beiden verloofd met dezelfde vrouw. Oscar Wilde stond bekend om zijn flamboyante stijl en populaire boeken en theaterstukken, maar ook om zijn relaties met mannen. In 1895 werd Wilde voor de rechter gesleept voor 'grove onzedelijke handelingen', vanwege zijn relatie met Albert Douglas, zoon van de Markies van Queensberry. Wilde werd veroordeeld tot twee jaar gevangenisstraf, een straf die uiteindelijk fataal bleek voor zijn gezondheid. Heel Engeland volgde hoe Wilde werd veroordeeld voor zijn seksualiteit. Queer mensen werden eraan herinnerd dat hun ware aard slechts getolereerd werd en dat ze elk moment veroordeeld en gestraft konden worden voor wie ze werkelijk waren.

Oscar Wildes rechtszaak vond plaats slechts twee jaar voordat Stoker *Dracula* uitbracht. Bram Stoker kan wellicht bang zijn geworden dat hem hetzelfde zou overkomen als Wilde. Wie weet heeft hij al zijn angsten uitgestort in het schrijven van zijn bekendste werk. Het is niet onmogelijk om je voor te stellen dat alle emoties die Wildes rechtszaak losmaakten in Stoker zijn verwerkt in het verhaal van *Dracula*. Het karakter van Dracula kan een manifestatie zijn van Stokers worstelingen met zijn eigen seksualiteit, wat uit-

mondde in een duistere verdraaide versie van een queer man. Het verhaal suggereert zelfs dat *Dracula* romantische gevoelens heeft voor Jonathan Harker, sterker dan bij zijn andere slachtoffers. Sommige lezers suggereren dat Jonathan Harker Bram Stoker zelf moet voorstellen; het wordt gelezen als Stoker zelf die wordt belaagd door de verdraaide manifestatie van zijn eigen seksualiteit.

We kunnen echter nooit met zekerheid zeggen wat Stokers seksualiteit werkelijk was, er is een grote kans dat Bram Stoker zelf niet eens met zekerheid kon zeggen wat zijn geaardheid was. Het is net zo goed mogelijk dat alle queer ondertonen in *Dracula* niets meer waren dan manifestaties van zijn eigen homofobie, gevormd door de Victoriaanse wereld waar hij in leefde. Wie weet schreef hij slechts met zijn eigen publiek, de Victoriaanse lezers, in zijn achterhoofd. Toch is het niet onmogelijk dat Stokers eigen seksualiteit *Dracula* heeft beïnvloed, dat zijn eigen gevoelens en ervaringen terug zijn gekomen in de homoseksuele ondertonen van zijn boek. Definitieve conclusies over of het zijn eigen seksualiteit of een interne homofobie was zijn niet te trekken. Maar wat wel zeker is, is dat de stereotypes en aannames over de LHBTQ+ gemeenschap van Victoriaans Engeland rijkelijk terug te vinden zijn in de horror klassieker. Bram Stoker en zijn werk blijven een product van hun tijd. Er kunnen wellicht geen definitieve conclusies getrokken worden, toch blijft het verrijkend om met deze lens te kijken naar *Dracula*.

DARK TOURISM

De fascinatie van toeristen met de dood

Door Jessica Vogels

Tijdens mijn zomerschool in Rome, bezocht ik samen met mijn medestudenten de *Santa Maria della Concezione dei Cappuccini*, oftewel de crypten van de Kapucijners. De crypten zijn beroemd geworden vanwege hun kapellen die volhangen met botten, schedels en zelfs complete skeletten. Deze lugubere plek is een prachtige illustratie van het fenomeen *dark tourism*, een vorm van toerisme waarbij de nadruk ligt op de dood en tragedie. Wat maakt het dat mensen zo gefascineerd zijn door de dood?

De fascinatie met de dood bestaat al lang. Zo reisde men naar de amfitheaters om de gladiatorengevechten te bekijken die vaak eindigden met de dood. Reizen om dood en verderf te zien is dus niks nieuws. Dit fenomeen wordt *dark tourism* genoemd, een term die, zoals altijd, aan enig debat onderhevig is. De algemene consensus is dat het gaat om toerisme die op een met dood en tragedie te maken heeft. Denk aan het bezoeken van Auschwitz-Birkenau, Ground Zero in New York of de wandeltours over Jack the Ripper.

Persoonlijk zie ik de aantrekkingskracht wel. Toen ik in Parijs was, stonden Père-Lachaise en de Parijse catacomben hoog op mijn lijstje. Er was iets fascinerends aan rijen van opgestapelde schedels. Ik wilde in Edinburgh ook graag naar de begraafplaatsen om te kijken naar de spijlen die men op graven heeft geslagen om zo te voorkomen dat deze leeg geroofd zouden worden. Het bezoek aan de crypten van de Kapucijners was een bijzonder bezoek. De botten waren uitgestald in drie kapellen. De broeders hadden er allerlei versieringen van gemaakt, er hingen kandelaars gemaakt van botten aan het plafond, de muren waren volgehangen met botten en er hingen twee kinderskeletten pontificaal op de grootste muur. Waarom die twee skeletjes me zo bijge-

bleven zijn, weet ik niet precies. Misschien omdat het zo luguber was, dat ik het moeilijk kon bevatten. Het waren kleine baby'tjes die daar nu als decoratie aan een muur hingen. Het ging mijn wildste fantasie voorbij.

Ook ik voel de aantrekkingskracht van deze vorm van toerisme. Zelf denk ik dat mensen gefascineerd zijn met deze duistere vorm van toerisme omdat het ons confronteert met hele oude vragen: wat is de dood nou eigenlijk? Wat gebeurt er na de dood? Freud schreef al iets over de *'Todestrieb'*: de wil van de mens om te vernietigen en te sterven. Wellicht vervult dark tourism deze duistere behoeftes wel en treedt het op als plaatsvervanger voor onze meest duistere verlangens. *Dark tourism* confronteert je met je eigen sterfelijkheid. Dood wordt iets tastbaars en concreets. Je ziet een skelet aan de muur hangen en ineens ben je je bewust van je eigen skelet. Het is iets heel indrukwekkends om een schedel te zien en, als het ware, de dood in de ogen te kijken. De dood is ineens heel dichtbij, terwijl het normaal een mysterieus eindpunt is ver voorbij de horizon.

Je kan wel stellen dat deze vorm van toerisme een grote uitwerking heeft op mij. Het roept op na te denken over die eerdergenoemde alleroudste vragen en je wordt je ineens bewust van de eindigheid van je lichaam. Ik vond het bekijken van de geraamtes in de crypten in ieder geval erg bijzonder, het heeft bijna iets religieus. Misschien is dat ook wel de reden dat er steeds een bekend Bijbelcitaat door mijn hoofd spookte toen ik in de catacomben naar de kinderskeletten stond te kijken: 'stof zijt gij en tot stof zult gij wederkeren.'

VAN HEKSENJACHT TOT #MeToo

De eeuwige strijd tegen femicide

Door Carlijn Braakhuis

Femicide (vrouwenmoord) is de afgelopen tijd steeds vaker in het nieuws. Femicide is een structureel probleem van ongelijkheid en machtsmisbruik die zich vaak uit als partnergeweld. Met acties zoals *Wij eisen de nacht op* en *Orange the world* wordt er steeds meer aandacht gevraagd voor dit probleem. Hoewel deze thematiek heel actueel lijkt, komt het probleem al eeuwenlang voor. Van heksenvervolging tot de Dolle Mina's: hoe zat het vroeger en is het in al die eeuwen eigenlijk wel verbeterd?

In de oudheid en middeleeuwen hadden vrouwen vaak een achtergestelde positie en ze werden soms gezien als het bezit van hun vader, broer of echtgenoot. Als een vrouw dan overspel zou plegen mocht haar man 'omdat zijn eer geschonden was' haar straffen, soms zelfs met de dood tot gevolg.

Een extreem voorbeeld van vrouwenhaat in de geschiedenis zijn de heksenvervolgingen. Veel vrouwen die beschuldigd werden van hekserij waren alleenstaand, vroedvrouwen of vrouwen die zich simpelweg niet hielden aan de rol die de samenleving hen oplegde. Hoewel de beschuldigingen wortels hadden in religie, waarbij vrouwen 'duivelse praktijken' zouden uitoefenen, speelde gender evident een grote rol. Ondanks de afname van heksenjachten, bleef het geweld tegen vrouwen bestaan en nam het feitelijk een andere vorm aan.

In de vroegmoderne tijd veranderde er niet veel. Vrouwen werden nog steeds als het eigendom van een man gezien, waarbij vrouwenmoord vrijwel nooit bestraft werd, aangezien jaloezie een gedoogd motief was. De eerste echte verandering komt pas met de eerste feministische golf van 1870. Vrouwen waren het niet eens met hun positie in de samenleving: de 'vrouwenkwestie'. Een van de voortrekkers van de vrouwenbeweging in Nederland was schrijfster Betsy Perk, een ongehuwde vrouw die haar geld verdiende met het schrijven van artikelen en boeken. Ze richtte in 1871 de Algemeene Nederlandsche Vrouwenvereeniging 'Arbeid Adelt' op, die ongetrouwde vrouwen hielp om hun eigen inkomen te verdienen.

Samen met Mina Kruseman pleitte ze voor vrijheid en onafhankelijkheid van vrouwen. Dit ging gepaard met veel felle kritiek. Ook lukte het Aletta Jacobs om als eerste vrouw in Nederland een universitaire opleiding af te ronden en ze was de eerste vrouwelijke arts. Langzaamaan werden vrouwen individu's in plaats van bezit. Maar vrouwenmoord of geweld binnen het gezin was nog lang niet verdwenen.

Pas een hele eeuw later, in de jaren '70 van de 20ste eeuw, kwam de tweede feministische golf. Deze begon met de oprichting van organisaties zoals de Man-Vrouw-Maatschappij en de Dolle Mina's (vernoemd naar Wilhelmina Drucker, een bekende feminist uit de eerste feministische golf). Voor het eerst werd nu mishandeling en seksueel geweld tegen vrouwen 'ontdekt'. De samenleving begon femicide nu te zien als een maatschappelijk probleem dat actie vereiste.

Er is over femicide in de jaren '70 en '80 weinig onderzoek gedaan. Wel is er volgens het CBS een daling van moord op vrouwen in de periode 1996-2024. De cijfers over de relatie van het slachtoffer gaan niet verder terug dan 2020, maar laten wel een lichte daling zien in vrouwen vermoord door een (ex)partner. Hoewel we nog een lange weg te gaan hebben, is de situatie in 50 jaar dus wel verbeterd.

Maar wat kunnen we nu leren van de geschiedenis in de bestrijding tegen femicide? Allereerst moeten we femicide (door partners) niet meer zien als jaloezie, maar als structureel geweld en machtsmisbruik. Als de samenleving femicide als probleem erkent komen we al heel ver. Ten tweede moeten we het probleem zichtbaarder maken. Als het stilzwijgen en de anonimiteit worden doorbroken, wordt huiselijk geweld in een privésfeer steeds minder normaal. Daarnaast helpt economische zelfstandigheid. Als je financieel afhankelijk bent van je partner ben je snel extreem kwetsbaar voor dreiging en kan het moeilijk zijn (al helemaal met kinderen) je partner te verlaten. Dit kunnen we oplossen door het loonverschil tussen man en vrouw nog meer te verkleinen.

VAN DEMONEN TOT DROPJES

HInTerview met Dr. Sándor Chardonnens

Door Saartje Bruens en Maarten Lucassen

Op een doodnormale dinsdag, net na het vak Introduction to Middle English Literature, volgden wij de vriendelijke Sándor Chardonnens naar onbekend terrein, de afdeling van *English Language and Culture*. Eenmaal aangekomen op de 7e verdieping, was al snel duidelijk welk kantoor van Sándor is. Bij binnenkomst van zijn met planten en demonologische voorwerpen gedecoreerde kantoor wordt ons speciale Chinese thee aangeboden, die niet in theezakjes wordt geserveerd maar met rauwe blaadjes. Sándor vertelt dat de thee is vernoemd naar een mythologische transgender figuur (Guanyin) en ook zijn favoriete thee is. Met enthousiasme voor het interview laat Sándor de verschillende obscure voorwerpen zien in zijn kantoor: een voodoo-pop, een gepimpt kruisbeeld en een archiefkast met werktuigen uit de steentijd. Daarnaast mogen de verschillende pakjes met drop niet over het hoofd worden gezien, waarbij Sándor zei: "Pak maar lekker hoor, ik ben dol op drop. Hoe zouter hoe beter!" De perfecte setting dus om het HInTerview te houden.

Kunt u uzelf even voorstellen?

"Ik ben Sándor Chardonnens, 52 jaar en ik ben niet gespecialiseerd in de geschiedenis zelf, maar in bronnen uit het verleden, vooral de bronnen van Engeland uit de late middeleeuwen." Chardonnens loopt al sinds 2003 rond bij de Faculteit der Letteren in Nijmegen. Oorspronkelijk komt hij van de Universiteit van Leiden af, waar hij bezig was met zijn promotie. Rond 2003 was hij daar nog niet klaar mee, maar, zoals hij zelf verwoordde: "Waren zij wel klaar met mij." Hij had een baan nodig en is dus zo bij de Radboud terechtgekomen. De universiteit had namelijk iemand nodig die oud- en middel-Engels kon geven. Toen is hij hier terechtgekomen en heeft hij zijn proefschrift ook afgemaakt. "En nu, vele jaren later, geef ik hier nog steeds les."

Waarom bent u gespecialiseerd in magie en waar kwam de interesse in magie vandaan?

"De interesse in magie is eigenlijk iets van mijn hele leven," zegt Chardonnens. "Heel veel mensen zijn als kind gefascineerd door magie, maar verliezen die interesse naarmate ze ouder worden. Ik ben die fascinatie nooit kwijtgeraakt."

Hoewel de persoonlijke interesse er dus al vroeg was, begon hij er pas tijdens zijn academisch werk echt onderzoek naar te doen. Zijn proefschrift ging over toekomstvoorspellingen in middeleeuws Engeland, op basis van documenten van Engelse monniken. Later deed hij postdoctoraal onderzoek naar droomvoorspellingen. "Zo is het balletje gaan rollen," vertelt hij.

Oorspronkelijk vond hij oud Engels dus heel interessant, omdat het moeilijk was en niemand die taal spreekt. Maar na het schrijven van zijn proefschrift bedacht hij zich: 'waarom voorspellen mensen de toekomst?' en het mechanisme achter die gedachte vond hij juist veel interessanter. Die bronnen werden namelijk minder vaak gebruikt dan andere bronnen. Zo vertelt hij dat Beowulf vaak werd bestudeerd en later ook de werken van Chaucer, maar de bronnen over het droomvoorspellen bijvoorbeeld bleven in onderzoek links liggen.

Chardonnens vertelt dat werken over magie soms werden gebruikt als historische bron, maar deze werken niet werden gezien als literatuur. "Historici vinden Thomas van Aquino meer literatuur dan die andere bronnen, terwijl Thomas van Aquino er geen enkel verstand van heeft, hij heeft namelijk nog nooit een demon gezien, terwijl die andere Engelse monniken dat wel hadden." Zegt Chardonnens. "Een Latijnse bron geschreven door een oude witte man zou wel goed zijn voor historici, terwijl een egodocument van de mensen die de beschreven magie praktiseerden links bleef liggen in onderzoek." Het zijn volgens Sándor Chardonnens allemaal boeken en documenten die wachten om ontdekt te worden. "Dat is supergaaf, want dan voel je je net een soort Indiana Jones maar dan van oudere boeken."

Wat zijn misverstanden die mensen hebben als

het gaat om magie?

Sándor Chardonnens vertelt dat magie wordt ingezet om de onbalans en onrecht te herstellen, zoals Harry Potter of moderne tovenaars die de wereld redden van andere tovenaars, klimaatverandering of Sauron. Ze gaan altijd op wereldschaal voor het goede. “Gandalf is zo’n saai type, geef gewoon die ring terug aan Sauron, het is eigenlijk een misvatting,” zegt hij.

Eigenlijk schuurt de vroegmoderne en middeleeuwse magie tegen de moraliteit, volgens Chardonnens. Hij vindt dat men meer moet kijken naar de intenties waarmee een persoon naar een geest of tovenaar gaat. Iemand kan bijvoorbeeld ook de magie gebruiken om rijk te worden, of mensen te doden, legt Chardonnens uit. Dat kon men alleen met Gods zegen, waardoor alleen ‘goede christenen’ het konden doen. “Het egoïstische zit er echt wel in,” zegt hij “We willen magie in een gerechtigheidsschema zetten, goed en slecht.”

Tot slot benadrukt hij dat magie niet iets is dat alleen bij de jeugd hoort. “Het is klinkklare onzin dat volwassenen niet over magie zouden mogen nadenken,” stelt hij. “We trekken onze jeugd op allerlei manieren steeds verder door, denk aan korte broeken, petjes, sneakers, maar magie, die zouden we ineens moeten afschrijven als kinderachtig? Dat is toch vreemd.”

Wat is het belang van het onderzoeken van magie (voor de geschiedenis)?

Chardonnens vertelt dat het onderzoeken van magie interessant voor geschiedenis is, omdat je met bronnen in contact komt die je normaal niet ziet of meekrijgt. Hij zegt dat het onderzoeken van magie vooral veel raakpunten heeft met cultuurgeschiedenis of kunstgeschiedenis. “Magie is een manier om de problematiek van de sociale orde te ondermijnen of zien en dat is een super interessante bron,” zegt hij “Nu leer je dat magie geen wetenschap is, maar dat was het vroeger wel.”

De bronnen zijn door gewone mensen gemaakt, het zijn narratieve bronnen en worden dus vaak niet gezien als historische bronnen. Er is een soort wantrouwen onder historici als het gaat om bronnen en hij herkent dat in de geschiedenis studenten die zijn lessen als minor vakken volgen. “Engelse taal en Cultuur studenten zijn vaak meer gefocust op de verschillende spellingsfouten van een oude bron, terwijl geschiedenisstudenten zich vaak meer druk maken of de bron wel gebruikt mag worden voor onderzoek.”

Chardonnens geeft ook een kleine shout out naar Bert Roest. Hij vertelt dat Roest bijvoorbeeld wel onderzoek doet naar de geschiedenis van demonen, maar dat hij heel andere bronnen gebruikt dan Chardonnens. “Vroeger had je wel meer mensen die demonologie en magie deden, ook met cultuurgeschiedenis,” vertelt hij, “Maar dan nog werden de bronnen die vaak gebruikt beperkt.” Hij legt uit dat veel materiaal blijft liggen, omdat egodocumenten door wetenschappers vaak niet als literatuur, of goede bronnen worden gezien. “Als Thomas van Aquino aan het leuteren is over engelen, vind ik het minder goed dan mensen die ze daadwerkelijk hebben gesproken,” zegt Chardonnens, “Maar er is nu een verandering gaande, mensen denken nu aan meer bronnen dan alleen de oude garde.”

U geeft les in middeleeuwse taal en cultuur, is de middeleeuwen uw favoriete historische periode?

Helaas zijn de middeleeuwen niet zijn favoriete periode. Chardonnens vertelt dat hij tijdens zijn studie is blijven hangen in middel- en oud Engels en dus de middeleeuwen. Hij werkt verder met veel vroegmoderne bronnen uit de 16e en 17e eeuw. Hier voegt hij wel aan toe: “De Verlichting vind ik onverteerbaar, van Linnaeus wordt ik woest.” Hij trekt dus een harde lijn bij de 18e eeuw. “Van Linnaeus krijg ik een bittere nasmaak, vooral omdat hij alles in hokjes plaatste.”

Zijn privé-interesse gaat terug naar de steentijd. “Je hebt veel materiële bronnen, maar die mensen waren vrijer dan dat wij nu zijn,” vertelt Chardonnens “Met de overgang naar de landbouw ben je gaan risico beperken en zit je vast op een stuk land, maar de jagers en verzamelaars die liepen rond, maakten een pijl, vingen een vis. Deze mensen werkten maar drie uur per dag en dat lijkt me heerlijk.”

Hierbij voegt hij toe dat hij erg van vuursteen houdt. “Qua sterrenbeeld ben ik een steenbok, en ben dus altijd fan van stenen en botten. Daarom heb ik er ook altijd eentje op zak, vuursteen specifiek.” Tot onze verrassing pakte Chardonnens een hele bak vol met werktuigen van 7000 jaar geleden, inclusief dingen die ze gebruikten om te eten. Het meeste daarvan heeft hij zelf gevonden in hunebedden en op vakantie in Dene-marken. Hij heeft daarnaast ook schelpjes die jagers en verzamelaars aten en daarna op een berg gooiden. “Qua geur en ook tactiel voelt het heel

fijn.” vertelt hij over zijn vondsten, “Ik ben heel katholiek wat de steentijd betreft, want dat is een tijd die je vast kan houden.”

Chardonners houdt van tastbare geschiedenis en is dus ook dol op oude boeken en schriften. “De geschiedenis moet tot leven komen, het spreekt me aan, het moet ook leuk zijn.” zegt hij “Voor mijzelf is geschiedenis ook een stuk leuker als het ook een hobby kan zijn, zoals bijvoorbeeld het zoeken van vuursteenwerktuigen.”

Als u een historisch persoon zou mogen ontmoeten, wie zou dat dan zijn en welke vraag zou je hem of haar willen stellen?

“Moeilijke vraag, het is verleidelijk om grote namen iets te vragen, het is een geschiedenis van de winnaars natuurlijk.” zegt Chardonners, “Als ik voor mezelf zou kunnen kiezen zou ik in de steentijd iemand willen ontmoeten in een nederzetting die vertelt over het dagelijks leven, en dan dingen leren over hoe je die werktuigen maakt.” Ber beroepsmatig zou hij een schrijver, bijvoorbeeld John Dee, willen ontmoeten. Die praatte met de aartsengelen en was de court-astroloog van Elisabeth I. “Hij had dan gezelschap van een demon of engel, koffiepraat met de aartsengel.” zegt Chardonners “Dat zou wel interessant zijn, om zijn methode een beetje te leren kennen.”

Verder vindt hij het ook interessant wat er door iemand heen gaat. “Je kunt begrijpen welke ideeën iemand had, maar wat ging er nou echt door iemand heen.” zegt hij. Een beetje wat wij historici dus bottom-up history noemen, interesse in de normale mens die wordt weggelaten uit verhalen. “We hebben het de hele tijd over Chaucer, iemand met privilege, hij is overgewaardeerd geraakt. Maar gewoon een normaal iemand spreken uit die tijd lijkt me echt heel leuk en spannend.”

Op de Radboud website staat dat uw expertise ‘het bovennatuurlijke, met name communicatie tussen mensen en geesten’ is, wat is uw meest paranormale ervaring?

Chardonners lachte op deze vraag en zei dat hij veel ervaringen heeft gehad. “Ik zie vaak geesten en mensen vinden dat gek.” Zijn meest recente ervaring was in Denemarken, waar hij samen met iemand in een bos op zoek was naar vuurstenen werktuigjes. “En toen zag ik een meter of 30 van me vandaan, tussen de bomen waar je normaal

doorheen moest kunnen kijken, opeens een verdicht gat waar je niks doorheen zag.” verteld hij, “De vibe veranderde, en toen bedacht ik me dat het niet gewenst was om verder te lopen.” Een paar dagen later hoorde Chardonners allemaal lawaai in het bos en toen liep er vervolgens een das voorbij op een paar meter afstand, wat hij vreemd vond aangezien dassen meestal niet zo dichtbij komen. Weer een paar dagen later was hij er weer. “Sowieso is het vaag als er dingen vaker gebeuren, maar ik was weer in het bos en ik vertelde over de das en toen zagen we daar op een boomstronk allemaal vuurstenen werktuigjes

liggen, die iemand had uitgeselecteerd.” vertelt hij, “De boomstronk stond in de richting waar de das vandaan kwam. Er was iemand bij en ik heb een foto gemaakt van de das, dus het is echt. Als je er een foto van kan maken, dan bestaat het.”

Daarnaast heeft Chardonners ook paranormale gebeurtenissen op de campus gehad. En dan hebben we het niet alleen over de seances die hij af en toe geeft op de derde verdieping van het Erasmusgebouw. Maar soms ziet hij bijvoorbeeld collega’s en dan blijkt het later dat die er helemaal niet waren. Chardonners vertelt: “Je kunt bang worden en soms de gedachten hebben: ben ik wel

normaal? Maar paranormale ervaringen horen er gewoon bij, je bent normaal.

Uw heeft het in uw lessen vaak over demonen en regelmatig heeft u het dan over Beëlzebub, zijn jullie close of zijn er meer spirits waar u regelmatig mee converseert?

Chardonnens moest weer lachen na het stellen van deze vraag, maar wist snel antwoord te geven: 'Nee we zijn helemaal niet zo close', zegt hij, 'ik gebruik vooral zijn naam omdat het een bekende naam is. Het maakt het lesgeven dus net iets makkelijker.' In zijn lessen over demonologische Engelse boeken gebruikt hij vooral Beëlzebub als voorbeeld voor demonen die men op kan roepen tijdens rituelen.

Chardonnens vertelt dat hij niet close is met Beëlzebub, maar dat hij wel vaker random ontmoetingen heeft met geesten en demonen. 'Ik doe eigenlijk verrassend weinig met demonen in mijn privéleven,' vervolgt Chardonnens, 'als ik met geesten wil omgaan dan wil ik wel wat bereiken. Maar ik heb nog niets gevonden waar ik echt specifiek een geest voor nodig heb en waar ik geen andere oplossing voor zie. Mocht dat wel het geval zijn dan wil ik er best een oproepen.'

Chardonnens benoemt dat hij bijvoorbeeld wil schatzoeken met hulp van geesten. 'Ik heb een rariteitenkabinet waar ik van alles in bewaar wat ik vind.' Hierin heeft Chardonnens verschillende dingen staan die hij heeft gevonden tijdens het schatzoeken, zoals een kogel uit de Tweede Wereldoorlog en natuurlijk veel werktuigjes uit de steentijd. Ook heeft hij veel botten in zijn huis Chardonnens vertelt dat hij op vakantie met zijn gezin en met zijn dochtertje een hunebed in Denemarken bezocht. Daar in dat hunebed lagen nog verschillende resten waaronder een bot van het bovenbeen, 'Papa wil je die meenemen voor mijn curiositeitenkabinet?' vroeg ze vervolgens.

Veel demonen en geesten zijn te vinden in diverse media, wat vindt u van het gebruik van deze geesten en demonen in media?

Chardonnens denkt direct terug aan de middeleeuwen bij het beantwoorden van de vraag. 'Toen werden ze heel anders afgebeeld dan nu.' Hier denkt Chardonnens voornamelijk aan het boek *Paradise Lost*, waar mensen een soort medelijden krijgen met de demonen die voorkomen in dat boek. 'In sommige verhalen vandaag de dag zie je juist vaker terugkomen dat monsters zoals vampieren of zombies een soort anti-helden zijn, en dat de mensen juist de vijand zijn.' Chardonnens

moet hierbij vooral denken aan de film *I am Legend* met Will Smith. 'Daarin zie je dat de laatste mens, Will Smith, de nieuwe soort mensen aan het scalperen is en eigenlijk uit elkaar scheurt en trekt, waardoor Will Smith juist de vijand wordt.' Volgens Chardonnens is er dus een ommekeer gaande waarop de monsters worden afgebeeld in de media, waar monsters steeds vaker worden afgebeeld als 'goed' of als een soort anti-helden, terwijl de mens steeds meer in het hokje van de vijand wordt geplaatst. 'De historische perceptie van goed en kwaad is gewoon een beetje suffig' voegt Chardonnens eraan toe.

Heeft u nog een levensles die u misschien aan de huidige studenten mee wilt geven?

'Een van de dingen die belangrijk is, ook tijdens het studeren', zegt Chardonnens, 'is om weg te gaan van het continu zelfoptimaliseren.' Chardonnens vertelt dat als men continu bezig is om zichzelf te optimaliseren, men zichzelf alleen maar voorsorteert op een burnout. 'Privileges kun je niet verwerven door goed te worden, dus waarom zou je zo hard werken als je ook gewoon een leuk leven kan hebben?' voegt hij eraan toe. Hij ziet dit bijvoorbeeld gebeuren bij toetsen en examens, waar mensen aan onderdoor lijken te gaan omdat ze te veel druk op zich hebben om te presteren. Zelf vindt hij examens en toetsen niet echt leuk, omdat het eindresultaat meer iets is om te laten zien aan de ouders van de student. 'Ik denk dat het belangrijkste is: heb vrede met jezelf en met de wereld om je heen, wees verbonden met de wereld en jezelf. Laat je niet gek maken door de maatschappij.'

Met deze lovende woorden sluiten we het interview af. We drinken onze thee op en praten nog gezellig na met Chardonnens. Saartje en Chardonnens hebben het vooral over fossielen en edel- en vuurstenen die ze hebben gevonden. Maarten en Chardonnens praten nog verder over magische boeken uit de middeleeuwen en rituelen. We krijgen nog een chocolaatje aangeboden en voordat we het kantoor uitlopen krijgen we nog een souvenir, een werktuigje uit de steentijd! 'Ik heb eigenlijk altijd een werktuigje op zak, je weet maar nooit.' voegt Chardonnens eraan toe voordat wij zijn kantoor verlaten. 'Dankjulliewel! En tot ziens!' roept Chardonnens ons nog na, voordat we de deur sluiten en verdergaan met onze dag.

DEAR...

Jack the Ripper

Dear Jack the Ripper,

For quite some time I have caught myself musing as to how to start with this letter. My, my, where do I even begin? Like the blood on your hands staining your clothing, your infamy has spilled from the Big Smoke - dear London - to all the corners of Europe, and even beyond.

At first I wondered why you were the one. How did you become the most notorious serial killer in modern history; a symbol of death and despair. A phantom of the night. People shall refer back to you whenever another monster is caught mercilessly taking the lives of the innocent. And that is where it hit me; a symbol. You are a symbol, even more than you are human. Let me elaborate...

In truth, I would have enjoyed writing this letter to someone with an understood identity, but that is exactly where the problem lies; I do not know who you are. Aaron Kosminski, Walter Sickert, Montague Druitt; any of these names may or may not belong to you. All of these are suspects in the murders that occurred between 1888 and 1891, and all of them could be you. But as much as I or any of my colleagues enjoy speculating, theorising and simply arguing about your identity, it would be dishonest to address this letter to any of these people. The truth of the matter is that I really do not want to know who you are. If I knew who you were, you would not be Jack the Ripper, as Jack the Ripper is the killer who got away. The name, or rather title, is tied to the mystery.

So identity aside, what do I want to tell or ask you? As a society, we often ask the same questions about serial murderers, and I would argue the populace is more fascinated by violent crime than ever before, both real and fictional, so these questions have been asked countless times, but I shall do so regardless. So, that being said... How did you do it? I do not mean details surrounding your killing spree, and neither how you got away, what I mean is how you were able to take an innocent life. Was it that you truly despised these poor women, or was it that in your mind they were just easy pickings? Do you feel remorse for what you had done, or does it not bother you at all? These questions will forever remain unanswered in your case, but from what we know of other monsters like you, any of these options could work.

You know, I actually wish I did know who you were. Not for your sake, but for the sake of your victims. Five people – and maybe even more – lost their lives due to your actions, and they all deserved justice, which should have been you being caught. I find your story and the mystery deeply interesting, but in good conscience I could not say that I like you more as a mystery than I would simply behind bars.

- Donny Reuvers

PUZZEL

Horror Woordzoeker

Door Rens Versteeg

W S R H E I X Y A C W B T C E Z Y
B H U E D E A A L M P X X O Y N C
E M C K I I P Z I T J Y C X G O O
I I R S C P H U G K Y N M D R L N
N M R E I K M B R S U X K A O E H
K Z V R M T E A B U Z H L S N I E
V G T I E K S U V S P I B F X T I
N Q S J F M N I K A N N I B A A L
D N E L L O T S D E O L B H B N S
P N E L L I G H P A N I E K R I P
X X G E N W O L C A S M U J G C E
Z Y K W T R N N N A N A E G N U L
Q J A O R S N S P C N N R S C L L
V E A O N Y F T J E I Q I P C L E
U L R K G A B A T U R C Z N I A N
N F W B V E E X R W G M X C G H D
M H K K E T T I N G Z A A G H V X

Bloedstollend
Clown
Coraline
Femicide
Gillen
Grafsteen
Hallucinatie
Hekserij
Horror
Kannibaal

Kettingzaag
Keukenmes
Nachtmerrie
Onheilspellend
Paniek
Ruïne
Sadistisch
Spanning
Vampier
Wraakgeest

DOORGEEFVERHAAL

Wat vooraf ging

Door Jetze Boon

- 17 oktober 1924 - Vastberaden en met een haast onzichtbare verstoring in het ritme van zijn passen stak de in zwarte mantel gehulde jongeman de tramrails op het Keizer Karelplein over. Zelfs zijn hoed gaf geen kik, toen de tram met haar kenmerkende elektrische geknetter vlak achter hem langreed. Hoewel hij in de stad een vreemde was, zal zijn doelgerichtheid een omstander hebben doen aannemen dat hij zich regelmatig in Nijmegen begaf. Zo regelmatig zelfs, dat hij zich vanaf het treinstation in een nagenoeg rechte lijn naar het pas geopende statige hoofdgebouw van de universiteit kon begeven, zonder ook maar even te zoeken naar de juiste route. Toch was het echt een vreemdeling, die zich door de stad baande.

In Dei Nomine Feliciter. De woorden prijken haast als verguld boven het door twee smalle zuilen omsloten nisje dat de ingang van de witte villa aan het Keizer Karelplein tegen wind en regen beschermde. Toch viel deze poging tot prominentie Balthazar nauwelijks op. Sowieso was alles sinds kort vrij nietszeggend geworden. Het incident had de wereld om hem heen veranderd in een waas, alsof hij nog maar één doel voor ogen mocht hebben. Vandaag lag zijn doel in ieder geval anders. Volledig tegen zijn nieuwe natuur in nam hij de hoed van zijn klamme hoofd af. Zijn nu ontblote lijkwitte voorhoofd veroorzaakte een lichte glinstering op de gitzwarte voordeur. Snel duwde hij de deur open, waarna hij een klein halletje binnen stapte waar een vriendelijke secretaresse zich over hem ontfermde.

Al snel volgde een vlug klopje op de deur van de rector'skamer, waarna Balthazar mocht binnengaan. 'Kom zitten, meneer Zandberg' klonk de stem van rector Schrijnen vriendelijk, maar direct en doortastend. Balthazar zakte snel neer op de aangewezen stoel en trok zijn gezicht samen in een onwennige glimlach. 'Dus, u wilt graag beginnen met de studie theologie aan onze universiteit?'

Balthazar knikte voorzichtig. Zijn blik was inmiddels gevestigd op de boekenplank achter de rector, en hij besloot dit zo te laten. 'De afgelopen maanden heb ik gemerkt dat ik behoefte heb aan een nieuwe zingeving, om mijn blik op de wereld en de rooms-katholieke kerk sterker te maken.' Het was allemaal onzin, wat Balthazar in de minuten daarna antwoordde op de vragen van de rector. Hij had het nooit zo gehad met de kerk, en al helemaal niet met studeren. Toch had die ene nacht achter de kerk in zijn geboortedorp een nieuwe lust in hem ontwaakt. Wat begonnen was als een onschuldige avondwandeling, bagatelliseerde hij in zijn hoofd inmiddels al enkele weken tot 'het incident'. Het incident was in feite een belaging geweest, gezien de manier waarop de zwart geklede figuur hem besprongen en in de nek gebeten had. Hij zag het nog scherp voor zich. De schrik was hem zo groot dat hij gevallen was. Even zocht hij kermend en bevend steun bij de stoep, maar al snel be kroop hem een gevoel van schaamte voor het gekrijs dat hij uitkraamde. De pijn werd dof en de kinderkopjes die eerder haast zacht aanvoelden in vergelijking met de pijn in zijn nek, drukten nu hard in zijn nieuw gevormde lichaam. Toen Balthazar eenmaal was opgestaan, was er van het mysterieuze figuur niks meer te bekennen, en was hijzelf voor eeuwig veranderd.

'Heeft u ook huisvesting geregeld?' De vraag ontwaakte Balthazar uit zijn herinnering. Even was hij het gesprek waar hij zich in bevond vergeten. 'Ja, die heb ik.'

Geregeld was een groot woord. Toch was het daar allemaal om te doen geweest, toen hij besloot om vanuit het Overijsselse Boskamp naar Nijmegen af te reizen. Vlak na het incident had hij in de linker broekzak van zijn pantalon een krantenknipsel uit *De Gelderlander* gevonden, waarop met dikke rode inkt een adres geschreven stond: 'St. Anna 313'. Onder de bloedrode inkt was nog net te lezen dat het artikel ging over '*De plechtige opening der R.K. Universiteit*'. In de euforie van de ontdekking van deze mogelijkheid tot betekenisgeving van wat net gebeurd was, concludeerde hij

al snel dat hij voorbestemd was in het reilen en zeilen van de eerste Nederlandse katholieke universiteit verzeild te raken, en wel met als uitvalsbasis St. Anna 313.

Het gesprek met rector Schrijnen duurde hierna niet lang meer. De katholieke geestelijke leek weinig raad te weten met deze mysterieuze jongeman. Met een 'u wordt aankomende maandag in college verwacht' kon Balthazar zijn weg vervolgen.

Twee uitvalswegen van het verkeersplein verder, voorbij het tweekoppige concertgebouw, vond hij de straat waar hij al die nachten naar verlangd en gebeden had. Met voor het eerst in dagen een gevoel van voldoening, begon hij aan zijn tocht door de St. Annastraat. Tijdens zijn voettocht langs de vele herenhuizen bekreep hem een gevoel van ongemakkelijke herkenning. Alsof hij deze weg al eerder bewandeld had. Alsof hij de verhalen die achter de vele voordeuren in deze straat schuilgingen kon kennen, als hij maar diep genoeg in zijn geheugen zou graven. Zelfs de passerende fietsen en karren voelden bekend. Het gevoel sleurde hem mee, tot over het spoor en voorbij de stadsvilla's aan de rand van de stad. Net na een grote molen hield hij halt. Ineens was het gevoel van herkenning en misplaatst comfort weg. De wereld was koud en grijs geworden. Toen zag hij waarom. Daar, in de verte, achter een grote poort bevond zich zijn eindbestemming. Zonder zich er bewust van te zijn stak hij in een rechte lijn de weg over en glipte hij door de poort heen. De trapgevel van het met een puntige toren gesierde gebouw lokte hem, alsof deze sierlijke traptreden de enige juiste weg naar boven waren. Alsof hij voorbestemd was deze trapgevels te beklimmen naar het antwoord op de vele vragen die zich met vlijmscherpe tanden in zijn nek gezet hadden. Zonder zich er bewust van te zijn liet hij zijn vingers over de plek van de beet glijden. In diezelfde waas liep hij het bordes op en opende hij de terrasdeuren.

Er was niemand thuis. De grote hal was leeg, maar dat was duidelijk niet lang daarvoor anders geweest. De open haard smeulde nog na en de warmte hing nog in de ruimte. Rechts van hem kleurde het glas-in-lood het licht op de vloer vele tinten. Balthazar kon er niet lang naar kijken. Hij wendde zijn blik naar links. Zijn ogen vielen op deuren met een portaal dat gevormd werd door twee houten zuilen, in hetzelfde materiaal

geaccentueerd met gedetailleerde plantenranken. Door een kier tussen de twee deuren zag hij flitsen van een kleurrijke ruimte aangekleed met gekleurde in hout gesneden fruit en bloemen. Het eclectische geheel maakte hem onrustig. Het deed hem verlangen naar de donkere kleuren waar hij sinds het incident zo'n grote voorkeur voor had. Toch was het zien van zwart textiel nu precies wat hem deed terugdeinzen. Een dienstmeid. 'Hoe kon ik zo stom zijn?' Schoot door zijn hoofd. Het gerinkel van serviesgoed had hem allang moeten waarschuwen dat hij niet alleen was. In een beweging drukte hij zijn hoed tot vlak boven zijn ogen en stapte hij het terras weer op.

In de verte klonk een schrille fluit gevolgd door een salvo schoten. De jonge dennenbomen rechts achter het landhuis schudden wild door de vele vogels die zich een weg richting de grijze hemel zochten. Daarna volgde stilte. Enkele seconden die voor Balthazar doorslaggevend waren. Eindelijk was zijn einddoel in zicht. In grote passen stak hij het vochtige grasveld over. Daar, aan de overkant van het veld, achter de eerste rij bomen zat een man geknield bij een jonge beuk. Aan de andere kant van de stam, iets boven zijn hoofd, was nog net de loop van zijn geweer zichtbaar. Om en om waren de bomen op deze manier voorzien van een schutter. Allen gefocust op de open ruimtes tussen de bomenrijen, om bij het minste en geringste geritsel in actie te komen. Balthazar voelde aan alles dat dit ook voor hem het moment was om toe te slaan.

De volgende ochtend werd de ochtendmist al vroeg doorbroken door een klein lampje dat zich vanuit de stad langzaam maar zeker tussen de bomen door een weg baande naar Huize Heyendaal. Weinig Nijmegenaren waren zo gek om zich op deze koude herfstochtend naar deze uithoek te begeven. Stefan wel. Gesterkt door de dynamo van zijn Gazelle wist hij dagelijks stad en land eigen te maken. Voor hem was vandaag dan ook een dag als alle anderen. Zoals iedere dag liet hij ook vandaag de *Nijmeegse Courant* in vele brievenbussen glijden. Met een vloeiende beweging bleef de krant zodoende ook bij het landhuis in de gleuf van de brievenbus hangen. De kop was nog net te lezen. '*Jachtongeval bij jachtslot; botergigant overlijdt tijdens wekelijkse jachtpartij.*'

HET MISLUKTE DINER

Een horror-komedie verhaal

Door Willemijn van Mierlo

Een ijskoude wind waait door Londen in november 1890.

De mist beweegt zich door de straten. Londen ziet er spookachtig uit. Een man loopt in zijn een-tje door de straten. Gespannen kijkt hij om zich heen om te zien of hij gevolgd wordt.

Stiekem vlieg ik door de lucht. Zijn bloed ruikt heerlijk. Ik zet een duikvlucht in om de man aan te vallen. "Jackson!" Een keiharde stem roept mijn naam. Van een vleermuis verander ik in een mens. Opeens val ik op de grond. Mijn gezicht komt terecht in een modderpoel. Iemand moet luid lachen. Ik kijk op. Cara staat tegenover me. Cara Brightwell is mijn verloofde. "Cara, ik heb zo'n pijn." Kreun ik. "Jackson, je bent een onsterfelijke vampier. Wat boeit een pijntje nou?" Cara is ijskoud. Ze keert zich naar de man die ik wilde bijten. De man kijkt ons verrast aan. "Sorry meeneer. Mijn verloofde is gek. Hij denkt dat hij een vampier is." Ik wil protesteren dat ik een echte vampier ben, maar Cara sleurt me mee. Ik voel me net een hond die aan het lijntje gehouden wordt.

"Welkom thuis, Cara." Zegt Mrs. Brightwell. Ze is vriendelijk voor haar dochter, maar kijkt afkeurend naar mij. Voor haar ben ik iemand van de lagere klasse. Mr. Brightwell schudt mijn hand en veegt hem daarna af aan zijn nette pak. *Wat een gezellig etentje gaat dit worden. Maar niet heus!* De bel gaat en de butler doet open. Een mevrouw met een klein hondje en een man komen binnen. "Lord en Lady Campbell." Groet Mrs. Brightwell de man en de vrouw.

Het eten begint. Lady Campbell voert haar hondje de maaltijd. Lord Campbell durft zijn eten nauwelijks aan te raken. Opeens zegt Mr. Brightwell dat hij graag bij de club van adellijke heren zou willen horen. Mrs. Brightwell voegt toe dat ze bij

de adellijke vriendengroep van Lady Campbell zou willen horen. "Hoe durft u dat te vragen? U bent nog steeds een arme sloeber, ook al draagt u een net pak." Antwoordt Lord Campbell. "Wij zijn de enige die uw uitnodiging voor diner hebben aangenomen. En dat was alleen uit medelijden." Voegt Lady Campbell toe. Haar hondje keft alsof hij het met zijn baasjes eens is. Mr. Brightwell en Mrs. Brightwell kijken de Campbells woest aan. De spanning stijgt. Er gebeurt niks. Iedereen trekt zich terug. Cara en ik blijven alleen achter.

Opeens klinkt het geluid van een schot. Een keiharde gil klinkt. De geur van bloed dringt mijn neus binnen. Mijn maag begint te grommen. *Wat heb ik zin om bloed te drinken.* Cara trekt mij mee. In de bibliotheek is iedereen bijeengekomen. De Campbells en Mrs. Brightwell staren geschrokken naar het lijk van Mr. Brightwell. "Hij is vast niet dood. Hij probeert ons voor de gek te houden. Dat bloed is nep." Mompelt Mrs. Brightwell. *Wat heerlijk, al dat bloed. Een waar feestmaal,* denk ik. Cara laat de politie halen.

De deur vliegt open en valt op de grond. Een politieagent en een detective komen binnen. De politieagent, Mr. Hanks, is een enorme spierbal. Doordat hij niet uitkijkt, gooit hij de dure Mingvaas van de Brightwells om. De detective, Mr. Lock, kijkt om zich heen alsof hij het hele huis vies vindt. Continu veegt hij zijn handen aan een zakdoek. Ik vermoed dat hij aan smetvrees lijdt. Wanneer hij bij het lijk komt, wordt Mr. Lock lijkbleek. "Bloed... Ik kan niet tegen..." Mompelt hij en hij valt flauw. Een dienstmeisje gooit water over hem heen. Geschrokken wordt hij wakker. "Mijn pak is verpest," Moppert Mr. Lock boos.

Mr. Lock begint ons te ondervragen over onze alibi's. Cara en ik waren in de eetkamer. Mrs. Brightwell was overstuurd naar haar slaapkamer gegaan. Lady Campbell was naar het toilet ge-

gaan. Mr. Campbell ging naar buiten om te roken. "Wie kon het geweer pakken?" Vraagt Mr. Lock. "Iedereen. Papa houdt altijd een geweer in zijn kamer." Antwoordt Cara. Iedereen kijkt elkaar aan. Wie van ons is een moordenaar? "Jullie hebben hem vermoord!" Roept Mrs. Brightwell richting de Campbells. "Jullie hebben geldtekort en hoopten dat mijn man jullie iets zou lenen!" De Campbells rollen met hun ogen. "Volgens mij heb jij je man vermoord. Jij weet toch dat hij je ontrouw is?" Antwoordt Mrs. Campbell. Mrs. Brightwell rent naar voren om Lady Campbell aan te vallen, Hanks laat haar struikelen. Ze valt op haar gezicht. "Mijn prachtige gezicht is verpest!" Kreunt Mrs. Brightwell.

Hanks en Lock gaan weer terug. Wij blijven achter. Niemand beweegt. Iedereen verdenkt elkaar. Vanuit de schaduwen komt er iemand naar voren. Ik herken hem. Het is de man die ik probeerde te bijten. Hij richt zijn pistool op ons. "Ik heb Mr. Brightwell vermoord. Ik werkte in zijn fabriek. Hij weigerde ons voldoende te betalen, waardoor mijn familie ziek werd." Hij pakt Cara vast. "U geeft mij al uw geld. Anders schiet ik haar dood." Niemand doet iets. *Ik moet iets doen.* Ik ga voor de man staan. "Schiet maar." Zeg ik kalm. Hij wordt lijkkleek. Uitdagend kijk ik hem aan. Even twijfelt hij. Hij schiet. De kogel doet pijn. Even kreun ik. Ook al ben ik een vampier, ik kan wel pijn voelen. Iedereen kijkt mij verrast aan. "Ik ben een vampier. Ik ben onsterfelijk." Antwoord ik kalm. Lady Campbell valt flauw. Ik pak de man vast en Cara ontsnapt.

Mr. Hanks en Mr. Lock komen terug en arresteren de man. De man slaat wartaal uit over een vampier die hij denkt gezien te hebben. Natuurlijk gelooft niemand hem. De rest heeft besloten te zwijgen over het feit dat ik een vampier ben. Niemand zou ze toch geloven. "Lord en Lady Campbell, u moet beloven dat u zult zorgen dat al uw kennissen bij de Brightwells komen dineren. Ook zult u nooit meer negatief praten over de Brightwells. Zo niet, dan weet ik u te vinden." De Campbells beloven dat te doen. Zo snel als ze kunnen maken ze dat ze weggelopen.

Mrs. Brightwell, Cara en ik blijven met ons drieën achter. "Bent u van adel?" Vraagt Mrs. Brightwell.

Ik knik. Voordat ik een vampier werd, kwam ik uit een adellijke familie. "Welkom in de familie." Zegt Mrs. Brightwell. Het maakt haar niet uit dat ik een vampier ben. Het enige wat ze wil is een adellijke schoonzoon. Wat is ze een vreemde vrouw. Ik condoleer haar met haar man. Het lijkt haar echter niet te deren dat hij dood is. "Mijn man was toch maar een lapzwans."

Cara en ik staan bij het raam. Ik heb besloten op jacht te gaan, want ik heb honger. Ik neem afscheid van Cara. Ik doe het raam open en ik spring naar buiten. Nog voordat ik me in een vleermuis kan veranderen, val ik keihard op de grond. Cara's lach klinkt ontzettend luid. Mijn kleding zit weer onder de modder. Ik kijk nog een keer naar boven en verander weer in een vleermuis. Tijd om op jacht te gaan. Ik ben benieuwd wie mijn nieuwe prooi wordt.

De wind waait langs me. Ik ruik. De geur van het bloed van duizenden mensen drijft me tegemoet. Wie is het lekkerst? Ik vlieg door een hotelraam. Mmm, deze geur is heerlijk. In bed ligt een man lekker te slapen. Zachtjes bijt ik hem in zijn hals. Ik geniet van de smaak van zijn bloed. Het licht vliegt opeens aan. De man kijkt me geschrokken aan. Opeens komt er een gegil uit zijn mond. Van de schrik transformeer ik terug in een mens. Wat dom. Nu kan hij me straks omschrijven bij de politie. Ik spring het raam uit en begin te rennen. Ondertussen wordt er aangeklopt bij Mister Lock. Boos doet hij open. Voor de deur staat een man. Hij is helemaal in paniek. "Ik ben daarnet in mijn hotelkamer aangevallen door een vampier." Mister Lock snelt achter de man aan om deze nieuwe zaak te onderzoeken...

Einde?

HEILIGE GROND IN DE VLAAMSE VELDEN

Slagveldtoerisme vlak na de Eerste Wereldoorlog

Door Rosa Raeijmaekers

Wie ruim honderd jaar geleden de Westhoek in België bezocht, kwam in een zeer vreemd oord terecht. Te midden van het oorlogspuin van de Eerste Wereldoorlog leefden de weinig teruggekeerde bewoners in barakken, van waaruit ze horecazaken en hotels runden. De grote begraafplaatsen en de modderige natuurlandschappen met loopgraven bleven een stille herinnering aan vier jaar oorlog. Britse militairen en Duitse krijgsgevangenen, bijgestaan door Chinese en Indiase arbeiders, zorgden voor het opruimen van de slagvelden; het verzamelen van achtergebleven oorlogsmateriaal en het begraven van de doden. Dit alles vormde een lugubere attractie voor de tienduizenden slagveldtoeristen die al onmiddellijk na de oorlog de frontstreek met eigen ogen wilden zien, nieuwsgierig naar de plek waar hun familieleden en vrienden al die oorlogsjaren hadden gespendeerd.

Oorlogstoerisme was niets nieuws. De slagvelden van Waterloo waren gedurende de negentiende eeuw een populaire attractie. Het tempo waarin de interesse voor de Belgische slagvelden van de Eerste Wereldoorlog opkwam, lag echter een stuk hoger. Zelfs al vlak na het uitbreken van de oorlog in 1914 werd er nagedacht wat er met de slagvelden moest gebeuren. De hoofdrol was hier voornamelijk weggelegd voor het oorlogspuin. Drie maanden na het uitbreken van de oorlog stelde de Amerikaanse oorlogscorrespondent Edward Alexander Powell dat België het beste de ruïnes van Leuven en Aarschot kon behouden in plaats van renoveren zodra de oorlog, die nog bijna vier jaar zou duren, voorbij was. Op deze wijze konden de ruïnes de Belgen herinneren aan de 'Duitse barbarijen'. Hij vergeleek de commerciële potentie van de ruïnes met die van Pompeï. Ook na de oorlog bleef dit idee bestaan. Kort na de wapenstilstand bleek dat de Britten ook hun zegje wilden hebben bij de onderhandelingen waarin bepaald werd wat er met de stad Ieper moest gebeuren. Churchill zag wel iets in de ruïnes van de historische stad; 'Ik zou het geheel van de ruïnes van Ieper willen verwerven ofwel door een gift van de Belgen, ofwel door een overeenkomst, een koop of zo. De ruïnes te maken tot het centrum van de begraafplaatsen

eromheen. [...] Een heiliger plaats voor het Britse ras bestaat niet in de wereld.' zei hij tijdens een bijeenkomst van de *Imperial War Graves Commission* (later de *Commonwealth War Graves Commission*). In de Ieperboog alleen al waren er zeker een paar honderd-duizend Britse mannen gesneuveld die hier nu een graf hadden. Niet zo vreemd dat Ieper het predicaat kreeg van 'Holy Ground'. De lokale bevolking zag hier echter niets in en de Belgische steden werden herbouwd.

Toch had Churchill niet helemaal ongelijk. De Belgische slagvelden bleken voor de Britten een belangrijke plek. En niet alleen voor hen, alleen al in de zomer van 1919 bezochten 60.000 mensen de Belgische slagvelden. Plaatsen als Passendale en Zonnebeke, waaraan voorheen slechts enkele regels waren toegewijd in de reisgidsen voor België, besloegen nu pagina's. Zelfs Ieper, voorheen al een populaire bestemming wegens haar historische centrum, kende een enorme stijging in belangstelling. Veel van de toeristen kwamen in groepen, vaak als familie om een graf te bezoeken of te kijken waar hun familieleden hadden gezeten tijdens de oorlog. Anderen werden gemotiveerd door een interesse in dit nieuwe fenomeen of wilden deze slagvelden waarover men dagelijks las in de krant weleens van dichtbij bekijken.

Vanaf 1920 keerden steeds meer van de gevluchte bevolking naar hun streek terug. De verbijstering was bijzonder groot en emotioneel, nu zij met eigen ogen zagen wat de oorlog had aangericht. Velen moesten met gevonden materiaal uit het puin een primitief onderkomen opzetten. Sommigen konden een beroep doen op een barak van het Koning Albertfonds. Een aantal van deze barakken werd omgebouwd tot hotel of café voor het groeiende toerisme, vaak met een naam die herinnerde aan de oorlog. Ook van buiten de Westhoek trokken Belgen, die wat wilden verdienen aan de toeristen, naar de geruïneerde steden.

Niet iedereen was blij met dit toerisme. Vanuit de Britse overheid klonk veel tegengeluid. De wildgroei van al die noodwoningen en barakken was compleet in tegenstelling met de gedachte van de 'Holy Ground'. Zo schreef de Canadees Henry Beckles Wilson, op

dat moment doordat Ieper nog bezet bleef door Britse soldaten *town mayor* van de stad, aan de Belgische minister van Binnenlandse Zaken het volgende: 'Tenzij onmiddellijk de nodige maatregelen genomen worden zal de Grote Markt [van Ieper] verloren zijn als een heiligdom voor universele bedevaart. Terwijl ik dit schrijf, worden zes nieuwe barakken opgericht, allemaal herbergen. Eén, die hemelsblauw is geschilderd, noemt zichzelf "The British Tavern", wat ons dagelijks blootstelt aan de afkeuring van Belgische en Franse bezoekers die denken dat wij verantwoordelijk zijn. De eigenaar is een herbergier uit Brussel.' In naam van de Canadese overheid vroeg Willson ook om een Canadees herdenkingsmonument in de omgeving van de Bollingstraat. Met toestemming van de Ieperse burgemeester, kwam er op de vesting een bungalow die als informatiekantoor was ingericht. Ook werden er door Britse ambtenaren borden geplaatst op de belangrijkste ruïnes: 'Dit is Heilige Grond. Geen steen van dit bouwwerk mag weggenomen worden. Het is erfgoed voor alle beschaaftde volkeren'.

Ondanks de tegengeluiden, schoten de initiatieven voor het slagveldtoerisme als paddenstoelen uit de grond. Doordat de spoorwegen nog grotendeels verwoest waren, ontstond er een nieuwe vorm van toerisme: de autobusexcursie. Men kon vanaf 1919 met een Britse bus op zesdaagse tour door de Vlaamse Velden. Niet

veel later volgden hoteluitbaters uit de Belgische kuststreek met het organiseren van vergelijkbare dagtours. Voor de individuele slagveldtoerist kwam er een stortvloed aan reisgidsen. Michelin bracht tussen 1919 en 1921 een hele reeks *Guides des Champs de Bataille* op de markt. De boekjes werden opgedragen aan de werknemers van Michelin die tijdens de oorlog waren gesneuveld. Door het grote aantal gid-

sen werd het slogan van de reeks al snel: 'de stapel groeit, groeit en groeit altijd'. Zonder begeleiding op reis met alleen een boekje was echter niet zonder gevaar door de vele onontploffte munitie.

De populariteit van slagveldtoerisme na de Eerste Wereldoorlog had volgens verschillende historici niet per se te maken met een groeiende fascinatie voor het macabere, maar met een verandering in de houding van mensen ten opzichte van de doden. Deze werd gekenmerkt door een grotere gevoeligheid en een plichtsgevoel om de doden te herdenken. Dit is ook terug te zien in de vraag van Beckles Wilson om een monument op te richten en de vele andere monumenten die al kort na het einde van de oorlog werden ontworpen en geplaatst. Toch blijft het een bijzonder fenomeen met veel verschillende namen:

Twee Britse dames tijdens een bezoek aan de frontstreek na de oorlog, de linkse heeft een wandelstok met een granaathuls vast.

Foto: Stadsarchief Ieper

slagveldtoerisme, oorlogstoerisme of juist vredestoerisme. In de wetenschap wordt er meestal gesproken van *dark tourism*. Toch is het ook vandaag de dag niet ongewoon. Denk maar aan Normandië waar nog steeds jaarlijks honderdduizenden mensen de stranden van D-Day bezoeken of aan de hoge bezoekersaantallen van Auschwitz, maar ook de Waalcrossing hier in Nijmegen waar jaarlijks tientallen mannen verkleed als soldaat de bekende oversteek uit de Tweede Wereldoorlog na spelen. Ook de Westhoek is haar toerisme nog

niet kwijt. Nog steeds bezoeken jaarlijks honderdduizenden mensen de monumenten, musea, begraafplaatsen en loopgraven uit de Eerste Wereldoorlog. In grote reisgezelschappen, met school, met het gezin of alleen. Voor een familielid, educatie of puur uit interesse.

DANSE MACABRE

Recensie

Door Cara Peters

De Efteling staat bekend om haar prachtig aangeklede attracties en haar vermogen om verhalen tot leven te wekken. Met de opening van *Danse Macabre* op 31 oktober 2024 – de perfecte datum voor zo’n griezelige belevenis – heeft het park zichzelf opnieuw overtroffen. Op de plek waar jarenlang het Spookslot stond, nodigt nu een nieuwe attractie bezoekers uit voor een meeslepende en prachtige ervaring.

Danse Macabre is oorspronkelijk een symfonisch gedicht uit 1874, geschreven door de Franse componist Camille Saint-Saëns. Hij liet zich inspireren door een gedicht van Henri Cazalis, die teruggreep op de laatmiddeleeuwse gedachte dat de dood onvermijdelijk is en iedereen treft, ongeacht rang of stand. Saint-Saëns vertaalde dit idee in een meeslepend muziekstuk waarin de Dood de gestorvenen uit hun graven roept en hen voor één nacht laat dansen, totdat de ochtend aanbreekt en alles weer in stilte vervalt. Deze compositie speelde al een belangrijke rol in het Spookslot, maar heeft nu een eigen plaats gekregen in een nieuwe setting. *Danse Macabre* is gelegen aan het Abdijplein in het Huyverwoud en voert de bezoekers stap voor stap een spookachtig verhaal binnen. De wachtrij is al een ervaring op zich. Zodra je de poort binnenstapt bevind je je tussen de resten van de Abdij van Capelle van Kaatsheuvel. De route voert je langs een overwoekerde kruidentuin en een griezelig kerkhof, waarna je uitkomt bij de ingang van de abdij in het donkere Huyverwoud. Het decor van de abdij is rijk uitgewerkt. De ontwerpers lieten zich inspireren door bestaande abdijen, zoals die van Villers en Aulne en gaven de omgeving een overtuigend middeleeuws karakter. Oude elementen uit het Spookslot kregen een nieuwe plek, zoals de vroegere entree die nu de toegangspoort is tot de abdij.

Het verhaal van de attractie draait om de vervloekte dirigent Joseph Charlatan. In 1876 nam hij deel aan een muziekconcours in de abdij. Na zijn uitvoering van *Danse Macabre* zou hij sa-

men met zijn orkest zijn verzwolgen door het ‘Onnoembare’ – een kwaadaardige kracht die in de attractie wordt verbeeld door een zwarte kat. Als bezoeker treed je als het ware in de voetsporen van Charlatan. Via een donkere gang betreed je de abdijzaal, waar de grote show begint. Zodra het publiek op de houten koorbanken zit, vallen de deuren dicht en klinkt plots het gemiauw van de zwarte kat, gevolgd door een blikseminslag. In het midden van de zaal lichten muziekinstrumenten op, geplaatst in een soort doopvont. Dan draaien de banken naar het grote orgel aan de muur, waar de geest van Charlatan verschijnt. Zodra de eerste klanken van *Danse Macabre* weerklinken, begint ook de fysieke dans. De banken brengen het publiek in beweging: ze draaien, stijgen op, zweven door de ruimte en dalen weer neer. Ondertussen komt het spookorkest tot leven. Overal zorgen details voor een griezelige sfeer: zo neemt een harpiste haar hoofd van haar romp, verschijnen er zwevende violen en liggen er schedels op de vloer. De bewegingen van de banken zijn perfect afgestemd op de muziek, waardoor het lijkt alsof je zelf deelneemt aan de dodendans. Uiteindelijk volgt een korte vrije val, waarna de zaal in duisternis wordt gehuld en de muziek abrupt stopt: de ochtend is aangebroken.

Voor mij is de attractie niet angstaanjagend, maar wel indrukwekkend. Vanaf het moment dat je de wachtrij binnenloopt, wordt de spanning zorgvuldig opgebouwd. De prachtige aankleding en de vele details zorgen ervoor dat de ervaring al ver voor de hoofdshow begint. De attractie bezit een grimmige schoonheid: de sombere abdij, de mooie, tragische muziek en de uitvoering van de dodendans, die zowel griezelig als elegant aanvoelt. *Danse Macabre* is voor mij een waardige opvolger van het Spookslot. Het is een attractie die je onderdompelt in een spooky sfeer en die je daadwerkelijk mee laat dansen met de doden. Voor iedereen die houdt van een vleugje spanning en een rijke beleving aan muzikaliteit, is dit een absolute aanrader.

WHY CORALINE IS A HORROR MOVIE

Opinion

By Saartje Bruens

One of my favourite movies is a stop-motion movie called *Coraline* by *Laika studios*. I would like to say that this movie is my 'all time favourite' movie, but I would be lying. No, when I first saw this movie at 8 years old I was terrified. I couldn't sleep for a week. I think most people who saw this movie as a little kid would agree with me. It took a lot of YouTube theory videos about the story for me to be anywhere near interested in seeing this movie again. So when I finally gave this movie another chance, I was surprised by the beauty and craftsmanship that went into this film. I started to love the creepy story of the main character Coraline and all the goofy side characters. But when I suggested writing an article about this movie, some of the other HInT-redaction members asked me: is *Coraline* even a horror movie? So in this opinion I will explain why *Coraline* can be considered as such.

The story begins when Coraline Jones moves into a new, gloomy house with her distracted parents who barely have time for their daughter. She feels lonely and ignored. Then, one night, she discovers a small door hidden behind the wallpaper. Through it, she finds a world that looks just like hers, but better. Her "Other Mother" is warm, loving, and cooks delicious meals. Everything is magical. It feels perfect. But there's one strange detail: everyone in this world has buttons instead of eyes.

At first, Coraline is enchanted by this place. But soon, the perfection begins to crack. The Other Mother, who once seemed so kind, reveals her true intentions. She wants Coraline to stay forever, but only if she lets her sew buttons into her eyes. That's when Coraline realizes this isn't a fantasy. It's a trap.

At the heart of the film is a terrifying idea: that something as comforting as a perfect world can be a trap. The Other World is colorful, warm, and seemingly full of love. It's everything Corali-

ne's real world lacks. Her Other Mother cooks her favorite food, gives her attention, and offers her a fantasy tailored to her desires. But that's exactly the horror, it's *too* perfect. The Other Mother doesn't love Coraline; she wants to *consume* her. Like a spider, she spins an irresistible web and waits for her prey to surrender.

That's what makes *Coraline* so deeply unsettling. The horror isn't in monsters that chase you, it's in the manipulation. It's in being seduced into giving up your freedom, your identity, even your soul, because the lie is prettier than the truth. The image of buttons being sewn into eyes is one of the film's most disturbing symbols, not because it's violent, but because of its meaning. It represents control, obedience, and the erasure of self. It's the ultimate surrender.

Visually and sonically, the film reinforces this unease at every turn. The stop-motion animation gives everything a subtly unnatural quality. Movements feel just slightly off, as though the world itself is alive and watching. The color palette shifts: bright and welcoming at first, then colder and more claustrophobic as the truth is revealed. Silence is used deliberately, making you feel the emptiness, the tension and the danger that's just out of frame. The soundtrack, particularly the ghostly children's voices, doesn't just accompany the story, it haunts it.

To call *Coraline* merely a children's fantasy is to underestimate it. This is horror in the truest sense, not flashy or violent, but existentially terrifying. It draws on fears of neglect, of being unheard, of being replaced. It explores the loss of self, the terror of being trapped, and the pain of growing up. Like the darkest fairy tales, it uses fantasy to speak to very real fears, and it doesn't pull its punches just because it's animated.

THE STRANGENESS OF TIM BURTON

One of the most unique directors and producers

By Maarten Lucassen

Gothic, big eyes and unusual, are words that can be used in order to describe the iconic style that famous producer and director Tim Burton uses. The movies by Tim Burton are wildly acclaimed around the world and with autumn and Halloween coming up, now is the perfect time to talk about this strange producer and director. The now 67-year old Californian has secured his own unique space inside horror culture because of his unusual, weird and strange aesthetic that are present throughout his works. His style is considered so unique that a new term was coined in order to describe it: 'Burtonesque.' But what can we learn from Tim Burton? And what characterises his unique style?

Early life and proof of concept

After graduating from the Californian Institute of Fine Arts in 1979, Tim Burton worked as an intern at *Walt Disney Productions* where he made concept art for different movies like *Tron* (1982) and most notably *The Black Cauldron* (1985), a dark fantasy movie made by Disney which was met with mixed reviews. While interning at Disney, Burton was busy with his own projects which showed Burton's true style and take on moviemaking. During his time at Disney, Burton made his first stop-motion animated short, which later became characteristic for his style. In this six-minute short called *Vincent* (1982), the set and characters share weird and irregular shapes and live in a world which can only be described as gothic, with its gothic architecture and eerie environment. Clear influences from different styles of movie-making can be seen in this short, like the German expressionism as seen in movies like *The Cabinet of Dr. Caligari* (1920), which explains the weird shapes the set-pieces and characters have, like irregular stairshapes or unnaturally large eyes

for the characters. During his time, he also went on to direct another short live-action movie *Frankenweenie* (1984), which would later serve as the inspiration for his 2012 stop-motion animation movie going by the same name. In this film, a young Victor Frankenstein tries to revive his dog after he was run over by a car. This movie shows two important parts of what eventually became Burton's style: inspiration by gothic horror movies like *Frankenstein* (1931), and death. He worked with Disney for both of the short-films, but after finishing *Frankenweenie* he was fired from his internship at Disney due to the movie being seen as 'too scary' to show to children, and because of that saw Tim Burton as using up resources from Disney for things they could not release to the public.

Even though Burton was fired from Disney, the recently deceased Paul Reubens saw Burton's vision and wanted him to direct a movie based on Reubens' character Pee-wee Herman, which Burton accepted and was later known as *Pee-wee's Big Adventure* (1985). During the directing of this movie, Burton for the first time worked together with famous composer Danny Elfman, with whom he works regularly to this day, and who is responsible for the iconic soundtracks of *Edward Scissorhands* (1990), *Corpse Bride* (2005) and *The Nightmare Before Christmas* (1993).

After the success of *Pee-wee's Big Adventure*, he went on to direct the comedy-horror *Beetlejuice*, about a ghost who goes by the same name played by Michael Keaton, and a girl who is obsessed with the deceased played by Winona Ryder. This again is an important movie for the style of Burton, as it deals with death, ghosts and overall strangeness about the after-life. Even though Burton already made quite a

name for himself, he would become even more famous for his two *Batman* adaptations, called *Batman* (1989) starring Micheal Keaton as Batman and Jack Nicholson as the Joker, and *Batman Returns* (1992) with Keaton returning as Batman and Danny DeVito picking up the role of the Penguin. Even in these movies, Burton's style can easily be seen, as the city of Gotham has a lot of gothic elements and irregular shapes, and the villains have weird shapes that makes them noticeable, which can be seen when looking at the hands, or rather flippers, of DeVito's Penguin.

In short, Burton's style can be summarized by a few characteristics: Weird shapes and sizes, strong gothic (horror) influences and death. After *Batman Returns*, Burton went on to direct and produce a lot more movies, like *Sleepy Hollow* (1999), *Sweeney Todd* (2007) and the *Wednesday-series* on Netflix.

His style

The unique style of Tim Burton is most notable in what I consider to be his most famous works: *The Nightmare Before Christmas* and *Corpse Bride*. Both of these movies have the same animation style: stop-motion, which gave Burton the ability to make unique stories with clay. In both of these movies all of the characteristics of Burton's style are very clear to be seen.

First of all, both of these movies show strong gothic influences. In *The Nightmare Before Christmas* this is shown with the outfit the main character, Jack Skellington, wears throughout the movie: a black Victorian suit. But also Halloween Town, where most of the film takes place, has a Victorian style and has a continuous mist hanging over the streets, typical for early gothic horror films like the beforementioned *Frankenstein*. The same can be said for *Corpse Bride*, as the outfits of main character Victor strongly resemble the outfits worn by gothic horror author Edgar Allen Poe, and the town itself uses gothic architecture, combined with the mist hanging over the streets of the town.

Second of all, both movies use irregular and weird shapes for their characters. A great

example is found in *The Nightmare Before Christmas*, where the houses of Halloween town are not right-up, but lean forwards or sideways, combined with the unusual, big and most of all clumsy shapes of the houses itself. Even the characters have these weird designs, like Dr. Finkelstein being a self-made Frankenstein's monster in the shape of Donald Duck and Oogieboogie being a literal sack of insects. In *Corpse Bride* those weird shapes come into play when the bourgeois parents of Victor and his wife-to-be are shown, where Victor's father is shaped almost as a frog and where Victor's mother is shown with a head shaped like an eggplant.

The final characteristic is death, a theme that is essential in both films. Jack Skellington is a dead man, together with a lot of residents from Halloween Town. And the other movie is literally called *CORPSE* bride, where Victor proposes his love for a dead woman. What is interesting however about Burton's way of portraying death, is the fact that in most of his movies, the dead seem to be more alive than the living. This can be clearly seen in *Corpse Bride*, where the dead in the underworld are seen dancing, drinking and singing through the night, while the people in the real world live in a grey and most of all gothic hellscape with grey furniture, clothes and skin-tones. The dead in Burton's movies thus serve as a way of telling the viewer that one needs to make the best of their life as long as they are alive, otherwise they will end in a grey and boring world.

So in the end, what can a simple soul learn from the strangeness of Tim Burton? A lot of conclusions can be drawn from his works like for example: don't trust people who came out of the sewer and try to manipulate the rich like the Penguin in *Batman Returns*, or: finish your projects, otherwise you will eventually end up with an *Edward Scissorhands* of your own. But I think the most important lessons that can be drawn from Burton, are about his approach to death and unusual style; Being alive is more fun than being dead, so live a little and embrace life's and your own weirdness.

ARTHUR DE EXCALIBEER

Een dag in het leven van een master student

Beste lezers, ook deze editie ben ik weer van de partij. Voor de mensen die mij nog niet kennen, ik ben Arthur de Excalibeer, de avontuurlijke neef van Flip de Beer. Afgelopen keer heb ik plezier gehad met Saartje Bruens, maar ik was wel weer aan wat nieuws toe. Zo vond ik mijn weg naar Jessica Vogels, een masterstudente. Ze heeft voor haar master onze mooie geschiedenisopleiding verwisseld voor literatuur, maar niet getreurd, ze heeft haar weg tussen de twee disciplines gevonden, door historische letterkunde te bestuderen. Ik mocht een weekje met haar meelopen en ga jullie er nu alles over vertellen!

Ik kreeg een mooi plekje aan Jessica's bureau. Ik had gezelschap van een buste van de Griekse god Hermes. Jessica spaart namelijk bustes van Griekse goden. Ook stond er een theelichtje van Calci-fer, een figuurtje uit Jessica's favoriete film *Howls Moving Castle*. Dit lichtje beschrijft ze als haar *study buddy* en ze gebruikt het als een pomodoro timer, ze studeert tot het lichtje is uitgebrand en dan houdt ze een half uurtje pauze. Tenminste, dat is het idee. Maar ik bespeurde met mijn bereenogjes dat het in de praktijk wel wat anders gaat: Jessica studeert vaker tot het waxinelichtje half is opgebrand en gaat dan met haar ganggenoten zitten kletsen of muziek luisteren. Daar moest ik maar even wat verandering in brengen.

maar even naar de campus gesleept voor wat broodnodige studietijd in de Refter. Jessica is namelijk met haar masterscriptie bezig. Ze schrijft haar scriptie over glossen in Karolingische manuscripten van de Aeneis van Vergilius. Ze transcribeert hiervoor de glossen in de marges van manuscripten (vanuit het Latijn!) en bekijkt of deze van het gangbare commentaar van Servius komen. Servius was een man uit de vierde eeuw die een heel invloedrijk commentaar op Vergilius heeft geschreven. Dit commentaar was heel bekend in de Karolingische tijd. Het is een ontzettend interessant onderzoek, maar *phoe*, ik werd een beetje duizelig van al die Latijnse krabbels. Maar zoals je op de foto ziet, heb ik netjes bijgedragen.

Gelukkig is er naast studeren (en het uitstellen

van het studeren) ook ruimte voor ontspanning. Jessica wandelt graag samen met een goede vriend van haar en vaak eindigt deze wandeling op een terras om koffie te halen. Na een half uur gewandeld te hebben, ik heb met mijn korte berenpootjes vooral moeten hollen, kwamen we aan in het centrum en ploften we neer op het terrasje van *Bagels & Beans*. Ik wilde een cappuccino bestellen, maar volgens Jessica is koffie drinken slecht voor knuffelberen. Ik weet er het fijne niet van. Hoe dan ook, ik had wel veel bekijks op het terras.

Naast het *HInT* is Jessica nog betrokken bij een ander tijdschrift: *Ex Tempore*. Ze vertelde me dat dit het academische tijdschrift van de opleiding Geschiedenis is. Maar niet getreurd: die mensen hebben geen beer dus wij zijn automatisch al beter. Ze is bij *Ex Tempore* het hoofd lay-out en dat betekent dat ze verantwoordelijk is voor het ontwerpen van het tijdschrift. We hebben samen even gespard met een lay-out lid in de bibliotheek en hierna hebben we aan de voorkant van de aankomende editie gewerkt. Ik vond zelf dat ik een erg goede suggestie had, maar blijkbaar kan ze niet zomaar alleen een beer op de voorkant zetten. Jammer maar helaas, we zullen moeten afwachten tot november om te weten wat het uiteindelijk geworden is.

Na deze week vol transcriberen, lezen en ontwerpen, was ik zeer toe aan wat ontspanning. Gelukkig was Jessica ook te porren voor wat anders. Toen ze voorstelde om naar de sportschool te gaan, was ik eerst wat sceptisch, maar uiteindelijk was het erg leuk. Jessica gaat regelmatig met haar ganggenoten sporten en ditmaal ging ze voor de fitnesszaal in plaats van het gebruikelijk squashen of boulderen. Ik was daar zelf erg blij mee, want ik kon het squashracket bijna niet omhoog houden. Uiteindelijk bleek ik niet mee te mogen in de fitnesszaal en zelfs toen ik uitlegde dat ik verslag moest leggen voor een tijdschrift bleek de coach onvermurwbaar. Maar geen zorgen lieve GSV'ers: ik heb haar waterfles met mijn leven beschermd.

TOAST CANNIBALE

Knapperige toast met een duistere twist

Door Rens Versteeg

Toast cannibale, wat is dat nou eigenlijk voor gerecht? Een van de onderdelen zal je snel herkennen, namelijk 'toast'. Simpler kan eigenlijk niet. Gewoon een lekker gebakken sneetje brood. Maar op die toast ligt '*cannibale*', zou dat dan mensenvlees zijn....? Ik zal je geruststellen, dat is gelukkig niet het geval. De naam komt van een rauwe steak tartaar die het broodje mag bedekken. Er gaan meerdere verhalen rond over waar het gerecht precies vandaan komt. De vroegste is uit de jaren 1890 in de toenmalige vleeshoofdsteden van Amerika: Chicago, Detroit en Philadelphia. Er was natuurlijk een overvloed aan vlees op deze plek dus ook genoeg om mensen rare ideeën te geven, zoals het eten van rauw vlees. Niet zo slim in die tijd! Dan vraag je je misschien ook af waarom dit gerecht zo'n fantasievolle naam heeft. Het antwoord is simpel, dat was heel normaal voor die tijd. Het was toen *trendy* om nieuwe gerechten een 'geïnspireerde' naam te geven. Denk bijvoorbeeld aan de hotdog en de donut.

De tweede *origin story* is wat dichterbij huis. Volgens dit verhaal zou Belgische kok Albert Niels het in 1924 voor het eerst op het menu van zijn restaurant zetten. Het zou gaan om een simpele tartaar met een toevoeging van mayonaise en dan op een broodje. Bijzonder is, dat hij in eerste instantie paardenvlees gebruikte in plaats van rundvlees. Dan ben ik toch meer tevreden met de moderne versie waar gewoon rund in gebruikt wordt.

Na deze korte, maar toch interessante geschiedenis van dit gruwelijke gerecht is het tijd om aan de slag te gaan. De versie die ik je ga leren is een moderne interpretatie met wat lekkere garneringen om er een hoogstaand aperitief van te maken.

Benodigheden (voor 6 stuks)

Voor de steak tartaar

- 200 gram mooi rundvlees (bijvoorbeeld ossenhaas, diamanthaas, bavette of biefstuk)
- 0.5 el tomatenketchup
- 1 el mayonaise
- 1 tl mosterd
- 2 scheutjes worcestershire saus
- 1 scheutjes tabasco (sriracha of andere hotsauce kan ook)
- 1 el bieslook
- 1 el kappertjes
- 1 el augurk
- 1 eidooier
- 6 sneetjes (brioche)brood
- Olijfolie

Voor de garnituren

- 4 kleine augurken
- 1 kleine rode ui
- 150 ml (framboos)azijn
- 100 ml water
- 100 gr suiker
- Mayonaise

Bereiding garnituren

1. Maak eerst de garnituren klaar zodat de tartaar zo vers mogelijk geserveerd kan worden.
2. Snijd de rode ui in halve ringen. Meng onder tussen de azijn, water en suiker in een pannetje en breng aan de kook. Zet het vuur uit zodra het mengsel kookt en voeg de ui toe. Laat het rustig afkoelen en zet het afgedekt apart voor ongeveer 15 minuten en je hebt gepekeld uitjes!
3. Snij vervolgens ook de augurken (voor de garnituur) in plakjes over de lengte en leg deze apart.

Bereiding tartaar

1. Snijd het vlees eerst in dunne plakjes, dan in reepjes en uiteindelijk in kleine blokjes. Het is lekker als het niet te klein gesneden is, zodat er nog iets van structuur is. Je kunt voor het gemak ook een keukenmachine gebruiken, maar dan is het vlees niet mooi uniform gesneden.
2. Snijd de bieslook en augurk fijn.
3. Meng de tartaar dan in een kom met de ketchup, mayonaise, mosterd, worcestershiresaus, tabasco, bieslook, kappertjes, augurk, en een scheutje olijfolie. Breng het vervolgens ook nog op smaak met peper en zout en proef of het goed genoeg is.
4. Snijd het brood in sneetjes van ongeveer 3 centimeter en verwijder de korst. Verhit
5. wat olijfolie in een koekenpan en bak daarin de toast rondom goudbruin in ongeveer 30 seconden.
6. Spreid de tartaar uit over de toast en leg de garneringen erbovenop. Maak af met wat puntjes mayonaise en eventueel nog wat sla.

Dat is dus de bereiding voor een klassieke toast cannibale. Mocht je een beetje creatief willen zijn in de keuken dan is dit een gerecht waar je gemakkelijk wat aanpassingen kan doen om het wat hints te geven van andere wereldkeukens. Voor een Aziatische *vibe*, kun je bijvoorbeeld sojasaus gebruiken in plaats van worcestershiresaus en garneren met bosuitjes. Voor een Italiaans idee kun je het makkelijk garneren met wat tomaatjes en mozzarella en eventueel ook nog wat pesto door de tartaar mengen. Tot slot nog een idee voor een mexicaanse variant. Wat kleingesneden gefrituurde jalapeño kan lekker zijn als garnering met een beetje pit. Maïs is ook een Mexicaanse klassieker die je kan toevoegen in plaats van kappertjes of als garnering bovenop. Genoeg ideeën dus om de toast cannibale nog net een beetje aan te passen. Recepten zijn natuurlijk leuk, maar onderhoud altijd dat het niet zo moeilijk is om hier en daar wat aan te passen om een net zo lekker resultaat te krijgen. Eet smakelijk!

In het hol van... Joske Lensink

Na een korte trek de heuvel op, ontmoet ik Joske in het complex Mariënbosch. Ze woont hier in een gezellige studio. Haar huiskamer, compleet met roze muur, is knus ingericht met een leuke groene bank, een bijzettafeltje en een tv. Haar vensterbanken staan vol met allerlei dingetjes, zoals een aantal boeken en een platenspeler met veel Taylor Swift en Phoebe Bridgers platen, (en zelfs een van Wham!). Iets wat meteen opvalt in de kamer is de hoeveelheid *Nijntje*-merchandise. Haar trots, een Nijntje discobal, wat een *limited edition* voorwerp van de Hema is, staat boven op de platenspeler. Ze heeft hem gekregen van haar zusje, die werkte in de Hema en hierdoor had ze gelukkig snel toegang. Het resultaat is hier. Naast deze discobal staat er ook een Nijntje kapstok én er ligt een Nijntje deken op de bank. Nijntje is echter niet haar enige fixatie. Ze heeft ook het complete *Blond Amsterdam* servies staan. Ze heeft er zelfs een Senseo koffieapparaat bij gekregen, maar of ze er echt blij mee is? 'Ik zit nu vast aan Senseo...Ik hou niet eens van Senseo! Maar ik kreeg wel korting en twee gratis kopjes, dus natuurlijk heb ik hem meegenomen!'

Foto en tekst door Jessica Vogels